

лиди. Дастлабки мажлисларининг узакъ 50 дан ортққ давалат заманда 20 миллий давалат ва халқлар ташкилоти 500 та яқин вақиди атом электр станциялари ишининг пухталлиги ва хавфсизлигининг географ таъминлаш юзасидан ҳамкорлигини мустақамлаш ва ҳаракатларини мувофиқлаштиришдан гоът манфаъдор экинликларини кўрсатди.

ОИЛА ДАВРАСИДА СУХБАТЛАР

Турмуш чорраҳаларида

Дилкашлик

Тролейбусда собиқ курсдоши Ҳакима билан учрашиб қолганимизда студентлик йилларини, ҳаёти оилани эслаб кетардик. У оиласи ва фарзандлари ҳақида мамнун сўзларди. Аммо, Ҳакиманинг ҳозирги кўринишдан ажабландим. У ўйчан, аввалги хушчақчақлигидан асар ҳам қолмаган эди... Авваллари у ҳамма шундан, ишларидан, коллежидан, оиласидан, фарзандларидан жўшиб гапирарди. Бу сафар эса... Гап турмуши, оиласига келганда бир оғир ҳис билан бошладим. Мен унга ҳайрат билан тикилдим. Бунга сезиб у секин-аста, ўйланқираб гап бошладим.

— Ажойиб воқеалар кўз очиб юмгунча ўтиб кетаркан... Энди ҳеч ўзингдан ортмайсан... Ишдан қайтиб, бола тарбияси-ю, ошхонадан ортақ қоларкансан. Раҳим акамлар ҳам ишхона-ю уйин билдиладилар, ҳолос... Ишдан келгач телевизор ёки газет, журнал ҳам бўлди, уларга... Хуллас жуда қисилиб кетдим, — у тролейбус ойнасидан ташқарига узоқ тикилиб қолди, унинг кўзларида ёш бор эди... Юпатишга ҳам сўз топпайди қолдим. Бошимга бир фикр келди, унинг ишхонасини ўйлаб турган ҳам эдимки, Ҳакима мендан уэр сўраб, хайрлашдида келгуси бекатда тушиб қолди.

Ҳаёлимдан чулғаб, тинчлигим йўқотди. Кечки овқатдан кейин ёш дафтаримни ваққилди, Раҳимларнинг уйи телефон номерини кўпти тердим. Трубадан Ҳакиманинг аяна ўша ҳорғин товуши эшитилди.

— Раҳим акам ҳали кел...

ТЕЛЕФОН ШУНДАЙ БОШЛАНГАН ЭДИ

Львов ўлкашўнослари телефон ариаллини тарихининг қизиқарли маълумотларини топишга муяссар бўдилар. Бу билан шаҳар ихтирочилари бундан бир асрдан ортқ вақт илгари Мюнхен экспертларнинг «Телефон овозлари фақат ўн километрча масофатга етказиш учун ярайди» деган хулосасини рад эттиди. Бу фикр 1883 йилда электр техника кўргазмасида айтилган эди. Ваҳоланки ушундан икки йил олдин Львовда жаҳонда биринчи марта 30 километр масофатга концерт программаси олиб эшитирилган эди.

Ушунга қараб, табиби-бюрократлари Вена, Париж, Лондон, Рим ва Милан оқини Александр Мингуа, шунингдек истеъдодли инженер Михаил Михайловский ва композитор Карол Микули бўлган. Ушунга пайтада Львов

ОРАСТА БЎЛИНГ

Агар юз терингиз совуқларга ўта сезгир бўлса, кеч-кун ўтишдан олдин қўйидаги маскани қилиб кўринг. Икки ош қошига осянник хопьяни бир стакан сувга солиб паст оловда қайнатинг, тайёр бўлган бутқани совутиб, юзингизга илқ ҳолда ярим соат тўтиб туринг, кейин илқ сувда юзиб ташланг. Бу маскани 10—15 кун такрорланганидан кейин юз терингиз аввалгидай бўлиб кетади. (Осянника хопья озиқ-овқат мадонида сотилади).

Юз терингиз ўта таъсир-

«Сен ҳам меннинг ёшимга етгин, болажон!»

Бу — қизиқ

Болалар

сўзлаганда

ТОВУШ ҚАНДАЙ КЎРИНИШДА?

Майдондаги баландликда одам турар эди. У беҳосдан олдига водий орқали унга томон узун-ингичка қўлланка елдек учиб келаётганлигини кўрди. Қўлланка «етиб келганида» у қаттиқ зарбани ҳис қилди ва кучли товуш эшитди.

Маълум бўлишича, баландликдан бир неча километр олдига порох склади портлаган экан. Портлаш тўлиқини ҳавони шу даражада қисқанган экан, у қўлланка ҳосил қилишга бориб етди. Шунинг учун баландликда турган одам товуш эди.

Чет эл матбуоти саҳифаларида

КЕЧКИ БИРИНЧИ УНИВЕРСИТЕТ

Жазоир давлати тарихида биринчи марта пойтахт кечки университети очилди. Унинг вазифаси — миллий эконимиканинг турли хил секторларини юқори маълумлик мутахассислар билан таъминлаш. Бу ўзига хос курсларнинг программаси

давлатнинг идора, муассаса, ташкилот ва компаниялари хизматларининг маълумоти билан маълумоти олиришни кўзда тутиди. Табибаларга асосий фанлар сифатида сиёсий иқтисод, ахборотнома, банк иши, ҳуқуқшунослик предмети ўқитилад.

ЎРИНЛИ ТАШВИШ

Араб дунёсига ғарб фирмалари томонидан экспорт қилинаётган сифатсиз, инсон саломатлиги учун зарарли озиқ-овқатлар катта мижозга сабаб бўлди. Абу-Даби маъмурияти ва Бирлашган Араб амирлигининг бошқа вилоятлари Англия фирмаси «Фарл хелт» ишлаб чиқараётган, болаларга мўлжалланган озиқ-овқат маҳсулотларини аҳолига сотишни таъминлаш чеклаб қўйди. Маълум бўлишича бу маҳсулотлар ичак касал-

ликларини чиқарувчи бактерияларга эга экан. Ҳозирги вақтда «Фарл хелт» фирмасининг маҳсулотлари Яқин Шарқдаги қатор мамлакатларда савдолдан олиб ташланган. Аммо бир факт араб жамоатчилигини ташвишга солиб қўйганки, у ҳам бўлса болалар саломатлиги учун зарарли ана шундай сутли концентратларнинг минглаб доналари сотиб бўлинган.

Б. ГИЕСОВ.

Аёллар, Сизлар учун

суртиб турилса ҳам худди шундай натижа беради. Юз терисини яхши сақлаш воситасидан бири эрта-кеча наҳорга бир стакан (савзавотлар пиширилган) совуқ сув ичиш керак.

Озиш учун парҳез тутатиганимизда юз териси ўзининг аввалги жиловини йўқотмаслиги учун витаминларга бой савзавотлар билан овқатланиш тавсия этилади. Бир неча ой давомиде савзавотлар билан овқатланиш керак, буларда савзавот салатлари, ли-

мон соки ва оливики ёғи қўшилиб бўлиши керак, айниқса савзи ва селдерей қўқати кўп микдорда тавсия этилади.

Агар қўл терингиз ёришиб-қорайиб кетган бўлса, яхшилаб совутиш сувда юзиб, кейин ярим соат қўлингизни хом сутга ванна қилиб тўтиб туринг.

Юз териси жилоли кўриниш десангиз, ҳар доим мева шербатларидан ичиб юринг.

М. САЙДБЕВА.

ЕЗДА

Лобархон хира пашада безор бўлиб:

— Нега чинин ва пашалар қўшлар каби баландда уншмайди-я? — деб сўради. — Баландда уларнинг боши айланиб кетади-да, — дея жавоб қилди унга ўқувчи акаси.

Собит ҒАФУРОВ.

МАГИСТРАЛЬ

ЙЎЛ БЎЙИДАГИ БОЛА

НАЗОРАТДАН ЧЕТДА ҚОЛГАН

Сўхбат мавзуси янгилашиб бораверди. Боғча тарбиячиларининг эри билан жамиятдаги юргани ҳам, 8-уйдаги кўчликки беванинг янги кўйлак кийгани ҳам қолмади. Бирдан Шарофатнинг ёдига ўзи билан бирга кўчликнинг уйига чиққан ўғилчаси тушиб қолди:

— Вой, Ҳаким қани!

У ўғилчасининг ҳаётини сақлаб қолиш учун врачлар ярим соатдан буюн курашганларининг, калбб қон гуруписига эга бўлган бола вужудига ҳаёт сўнаслиги учун нотаниш донолар қон беришгаётганини билмасди. Шарофат миш-мишлар ҳақида лаби-лабига тегмай сўзлаётганида ёлғизликдан зериккан Ҳаким осмонлар нозирлар атрофини айланди. Унга овуқча қидирган кўзлари катта йўлнинг нариги томонига югуриб ўтаётган болаларга тушди. У ерда музқаймоқ сотишгаётган Ҳаким ҳам чопқилиб йўлга чиқди. Ҳайдовчи тирмоқни босишга ўлгурди. Аммо оралиқ масофа жуда қисқа эди.

Транспорт оқими узилмайдиган магистраль ёқсиде нозирлар қолган бола. Уни қандай қилиб бахтсизликдан асраш керак! Уйинқароқ болаларни жароҳатлантмаслик учун биз, катталар нима қилганимиз керак! Шаҳримиз кўчаларида рўй бераётган йўл-транспорт ҳодисалари бундан аёнроқ, ечимини кечиктириб бўлмас муаммага айлантирмоқда. Шу йилнинг етти ойи мобайнида болалар билан боғлиқ бўлган 391 та авария юз берди. Уларда 400 тадан зиёд ёш граждон жароҳатланди. Ленин, Киров, Куйбисев, Октябрь ва Собир Раҳимов районларида транспортдан жабрланаётган болаларнинг сонин ўтган йилдагидан кескин ортди.

Ота-она дилбандига гард ҳам қўнмаса дейди. Боласини гилдирак остига тушганда, уни чексиз ҳам-алам чекишни гапирмаса ҳам бўлади. Оила эркатойининг қулфатга дучор бўлишида уларни айблов мушкул бўлсада 400 тадан зиёд боланинг транспортдан азият чекишида катталарнинг ҳам билвосита иштироки борлигини айтиб ўтмасликнинг иложи йўқ. Аварияларнинг таҳлили шунинг кўрсатмоқдаки, бахтсизлик кеч соат беш билан саккиз ўртасида юз беради. Ҳолбуки, шу пайтда асарият ота-оналар уйда бўладилар. Улар болалар йўл бўйида эмас, кўз олдиларида ўйнашлари лозимлигини унутиб қўйганликлари тўғрисида бахтсиз ҳодисалар бўлмоқда.

КЎЧАНИНГ СЕҲРИ БОРМИ?

Қандай сирли жозиба болани кўчага еталайди! Агар масалага жиддий раъл ёндашилса, бунга кўчанинг сеҳри эмас, ўқувсизлигимиз сабабчи эканлиги маълум бўлади. Турар йўл билан кўчанинг сирли бўлиши билан кўчанинг сеҳри бўлиши бир-иккита аргумент, навроҳ, сирлилик, майдонча барпо этилади. Шунинг қизиқлиги, айрим тўқил қаватли йўл қаршидаги болалар майдончалари тўрт қаватли бинолар олдидангина ҳам кичик. Меъморлар болалар сонин мўрат баландлигига тексари пропорционал деб ҳисобласалар керак. Мана шундай майдончаларда икки кўчани ўтказган ўғил-қизлар шаҳинга ҳар қанча тасанно айтса оқ. Сўнгга юраги безиллаган учун нгоҳи кўчага қарайди.

Болалар майдончаларининг бир қолпидан қўчанинги нима билан изоҳласа бўларкин! Ҳўш ҳар бир майдончан болаларнинг қизиқлигини ҳисобга олган ҳолда ўзига хос, оригинал формада қўриш учун бизда нима

ҚОРНИ ОЧДИ

— Ойи, қорини очди, — деди уч ярим ёшли Аллома.

— Қорини очган бўлса, ана нон, ана овқат, олиб е, — деди унга Нигора хола.

— Қорини нонга, овқатга, ямас, морознега очди, Танга беринг!

БОҒЧАДА

— Бун, кеча-чи... Акмал деган бола боғчага юзини юймай келган экан, боғча омаиш ун уйига қайтариб юбордилар, — деди.

— Уймасдан-а! Ажаб бўпти, хўп бўпти, жазосини есин! — деди буниси.

— Бугун бўлса, ҳамма болалар юз юммасдан келишди, — деди қўли Анвар.

ДАМ ОЛАЯПТИ

— Ухлаш вақтидан анча ўтиб кетди, сен нега ухламасдан бақрайиб ётисан? — сўради ишдан кеч қайтган ота ўғлидан.

— Уф, ухлайвериб-ухлайвериб чарчаб кетдим, энди дам олаётиман, — деди ўғли.

ЕЗДА

Лобархон хира пашада безор бўлиб:

— Нега чинин ва пашалар қўшлар каби баландда уншмайди-я? — деб сўради. — Баландда уларнинг боши айланиб кетади-да, — дея жавоб қилди унга ўқувчи акаси.

Собит ҒАФУРОВ.

етишмайди! Материални! Вақтми! Ишчи кучи-ми! Таассуфки, ҳаммасидан сироб... Фақат қўн етишмайди.

Ҳар бир микрорайонда махсус хиббон, боғчарчи бўлмайди, деб бизга эътироз билдиришлари мумкин. Тўғри шаҳарда болалар боғлари бор. Лекин болаларга ҳеч нима ҳар кун фарзандини еталаб бормайди. Кўп билан ойда икки марта (дам олиш кунлари) «маданий саёҳат»га вақт топилади. Боланинг умри ўса ҳафтанинг етти кунинда ҳовлида, кўп ҳолларда кўчада ўтади.

Болани кўчага чиқармаслик масаласини ота-оналар, уй-жой ҳўжаллиги ходимлари, қўрувчилар, меъморлар жиддий ўйлаб кўришлари даркор. Мамлакатимизнинг кўпайиб кўчарларида бўш вақтларда социал-маданий объектларини бунёд этишдек олийжаноб иш амалга оширилмоқда. Бир кун шахримизда болалар кўни деб эълон қилинса, у майдончаларини ҳашар йўли билан қўриш ва жоҳозлашга сарфланса аини муддао бўларди.

ЎҒАЙ ДАРСЛИК

Янги ўқув йили эшик қоқмоқда. Барча нарсаси тахт. Сифф хоналари сифати ремондан чиқарилган. Ҳадемай минг-минглаб ўқувчилар мактаб бағрига қайтадилар. Демак, кўчаларимизда болалар янада кўпайди.

Бу кўча педагоглар ҳам пўхта тарафдуд кўришлари зарур. Ўтган ўқув йили шунинг кўрсатдики, йўл ҳаракати қондаларини ўқитиш савияси ҳазима жойда ҳам кўнгидагидек эмас.

Кўпгина мактабларда автоматойдонча, ҳаракат ҳавфсизлигини кабинет бурчанин ташкил этиш ҳақидаги шаҳар Совети кўчанин комитетининг қарори баъжарилмапти. Хона етишмаслиги рўйан қилинади. Хуллас, йўл ҳаракати қондаларини ўргатиш ўғай дарсга айланди.

42-мактабда на автоматойдонча, на кабинет бор. «Москвич — 403», «ГАЗ — 51» маркали машиналар ва эски намунадаги йўл чизиклари туширилган плакатлардан кўримсиз бурчак ташкил этилган. Фақат шу йилнинг ўзиде мактабнинг икки ўқувчиси автоаварияда жароҳатлангани муҳим ишга эътиборсизликни оқибатини намуналар олиб келишни кўрсатмоқда. Йилга шаҳар Давлат автоюбил инспекцияси минг-минглаб сўн мактаб сарфлаб, болаларга мўлжалланган йўл белгилари сотиб олимоқда ва фойдаланиш учун мактабларга тарқатмоқда. Автолайдончалар, кабинетларини жоҳозлашда ишлатилмайдиган бу белгилар оёборларда чанг босиб ётди. 522-мактабда эса белгилардан ўринли фойдаланилмапти.

Бўз ўқув муассасаларининг раҳбарлари мактаб ёки боғча ҳовлисида автолайдонча қўришни иложи йўқ дейишмоқда. Албатта ГАИ томонидан тақдими этилган лойиҳа асосида автолайдонча чизикларини бўёқ ёрдамида тушириш устида қўрилаётган шовқин-сурон қўлгил. Бу ишга ота-оналар, оталик ташкилотларини жалб этиш мумкин. Фақат истак бўлиши керак.

Янги ўқув йилида йўл ҳаракати қондаларини ўқитишда тўдан бурлиш яшаш даркор. Шундангина йўлларимизда болалар билан боғлиқ бўлган ачинарли воқеаларга ўрин қолмайди. Бир-биридан ширин фарзандларимиз завол кўрмай эсдадилар.

...Жақини кўлтиқтайди суяниб оқсоқланиб бораётган Ҳаким қўлланмақоч ўйнаётган тенгдошларига ҳавас билан тикилади. Ўғилласи билан савр қилаётган Шарофат кўн-қўшнларига бош иргайди-ю, йўлда давом этади. Қошқиди эндики калсуқулиқ боланинг кесилган оёғини қайтариб берса. Бунинг учун у ҳар нарсасга тайёр эди. Афсуски вақтин қайтариб бўлмайди.

Ғ. БОЛТАБОВ,

Тошкент шаҳар Давлат автомобиль инспекцияси бошқармасининг катта инструктори, милиция катта лейтенанти.

Сўраган эдингиз...

Имтиҳон

топширганда...

Нима учун енгил автомобиль бошқариш ҳўқуқини берадиган ҳайдовчиллик гувоҳномасини олиш учун имтиҳон топшириш пайтида эстакадада машқ баъжариш керак!

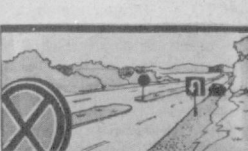
Ш. ШОМАНСУРОВА.

Ҳайдовчиллик гувоҳномасини олиш учун топшириладиган амалий имтиҳон икки қисмдан иборат бўлади. Улардан бири автодромда белгиланган машқларни баъжаришни ўз ичига олади. Жумладан, бўлмак ҳайдовчилар чегараланган жойда қайрилиш, гаражга кириш, баландлик (эстакада)дан қўзғалиш ва бошқа машқларни ундашлари керак. Эстакадада уларнинг қўл тормоқдан фойдаланиш, қияликлардан тўғри қўзғалиш қобилиятлари синовдан ўтказилади.

Эстакада машқларини ҳайдовчиллик гувоҳномасини олиш учун имтиҳон топшираётган барча шахслар баъжаришлари шарт. Афсуски, имконият йўқлиги учун шахримиздаги автодромда фақат енгил автобил ҳайдовчиларига эстакадада синаб қўрилади.

Билимингизни

синаб кўринг

Ҳайдовчи шу вазиятда йўл ҳаракати қондаларини бугунги ёки бугунгидеми?

А. УМАРОВ.

Жонажон Ватан бўйлаб

Липецк области. «Завети Ильича» колхозини давлатга дон сотиш мажбуриятини муваффақиятли баъжарди. Она-Ватан хирмонига 25 минг центнер галла ўтқилди.

СўРАТДА: КПСС Липецк район комитетининг биринчи секретари Н. Д. Кудинов (ўнгда) колхоз раиси А. Вишняков ва бош агроном В. Скурини на галлаларини кўздан кечиришяпти.

СўРАТДА: Иркутск областининг ёш Сибирь шаҳри Анграсда бу савзавот ва мева-лар боғ участкасида етиштирилган. ТАСС фотохроникаси.

